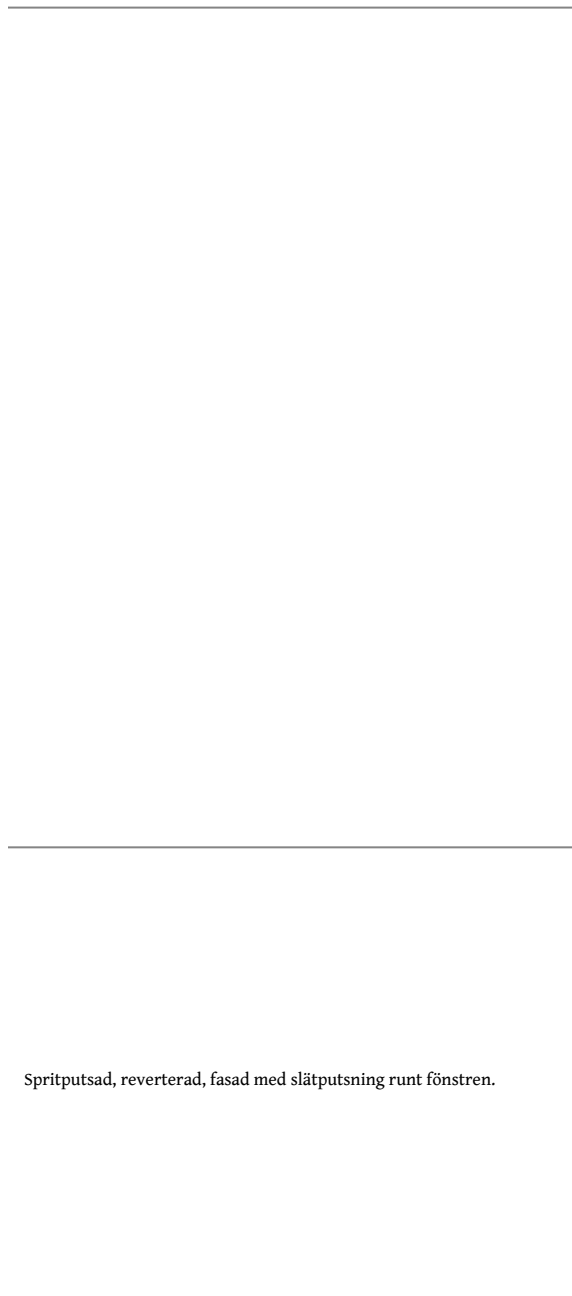


Putsad fasad



Spritputsad, reverterad, fasad med slätputsning runt fönstren.

Putsade fasader är kända sedan i alla fall medeltiden här i Norden och fortfarande byggs nya hus med denna typ av fasad. Med normalt underhåll kan en putsad fasad stå sig i minst 50 år vilket då kan försvara den relativt höga anskaffningskostnaden.

Putstyper

Puts på trästomme (vanlig på 1800-talet) kallas för revertering, träpiggar, spik eller ibland vass användes för att hålla kvar putsen mot trästommen.

- Slätputs. Som namnet säger är då ytan i det närmsta slät med endast mycket små ojämnheter.
- Spritputs. Puts med ojämnheter i (stenar). Storleken på ojämnheterna kan variera från millimetersmå upp till nästan centimeterstora. "Sprit" kommer från "sprätta", d.v.s. den teknik man använder för att applicera putsen på väggen, man "sprätter"/kastar putsen på väggen så den fastnar.

- Slammning. Ett tunt putsskick på en murad vägg, murstenarnas form syns genom putsen.

Putsbruk

Putsbruk består av sand, vatten och bidemedel. Bindemedlet kan vara kalk, cement eller en blandning av dessa två.

Kalkbruk

Kalkbruk är ett putsbruk med kalk som bindemedel. Kalkbruket härdar långsamt och är inte så starkt och hårt som cementbruket. I gengäld är det fuktgenomsläppligt och elastiskt vilket gör att det passar bra på en gammal stockstomme som kan röra sig en del.

Cementbruk

Cementbruket är hårt och starkt och därmed motstår det vatteninträngning bra. Används ofta på husgrunder.

Kalkcementputs

KC-puts är en blandning av de två ovanstående och är i dagsläget den vanligaste typen idag.

Skötsel och underhåll

Väta är den putsade fasadens största fiende, är det blött med minusgrader kan man få frostsprängning i putsen som gör att den släpper från underlaget. Därför är det viktigt att fönsterbleck, stuprör, hängrännor o.s.v. är hela och fungerande och leder bort vattnet från fasaden.

Sprickor uppkommer ofta i putsade fasader förr eller senare. Hårfina så kallade krympsprickor är inte så mycket att göra åt, och de orsakar helle ringen större skada, dessa kan man låta vara eller måla om väggen för att på så sätt dölja dem.

Sättningsprickor uppkommer då huset av någon orsak rört sig, vanligtvis p.g.a. sättningar i grunden eller rörelser i stommen. Är sprickorna större bör man tätta dem för att inte fukt ska tränga in och förvärra skadan.

Reparationer vid mindre släpp eller sprickor. Om det är en spricka, vidga sprickan lite i utkant så att den blir V-formad. och ta bort löst sittande bitar och borsta bort damm, fukta med en pensel eller borste och lägg sedan på bruket. Låt det torka lite så att brädrivning kan utföras (vanligtvis en plastplatta med lite struktur som man genom cirkelrörelser stryker över bruket och tätar till dess struktur). Beroende på vilken putstyp man har och skadans synlighet så kan man behöva efterlikna övriga väggens struktur på den reparerade biten. Man skall alltid eftersträva att använda samma typ av bruk vid reparationen som övriga väggen är putsad med. Man kan få sin gamla puts analyserad hos någon putsleverantör om man är osäker på vilket typ av bruk som fasaden är gjord av.

Offerputs

I vissa fall kan det vara för svårt eller dyrt att stoppa fukt eller salttillförseln på murverk. I sådana fall kan murverket förses med en offerputs. Till detta används ofta kalkputs. Offerputsen ska vara svag och brytas ner istället för murverket i sig. Den ska också vara lätt att underhålla. Offerputs kräver regelbunden tillsyn och att reparationer genomförs innan nedbrytningen gått för långt.

Färgning

Man kan antingen måla putsen med en färg, observera att färgen skall ha samma bindemedel som putsen, fel färgtyp kan skada putsen och huset. Eller så kan färga fasaden genom applicera en färgad ytputs.

Författare:

- [Mårten Swärd](#) (3 edits)
- [Ida Wedin](#) (1 edits)
- [Petter Bergström](#) (1 edits)